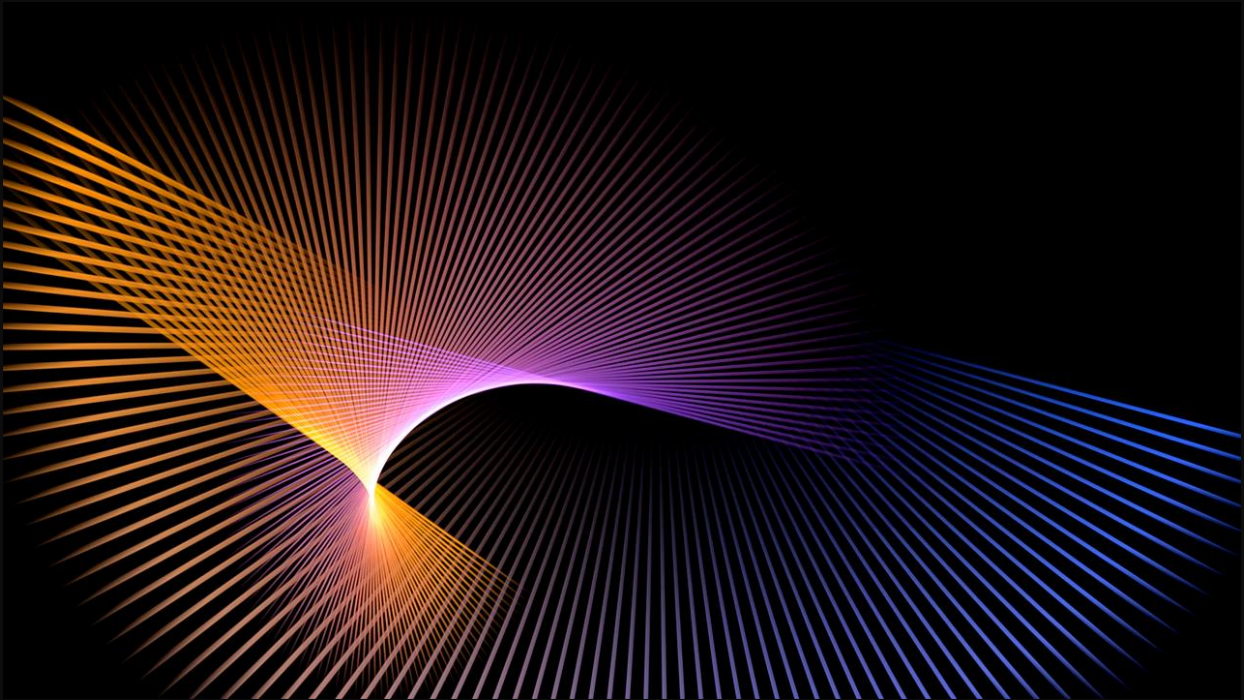

Een kosmoloog is in mijn beleving iemand die in een ander universum leeft dan waar ik mijn tijd in doorbreng. Niet letterlijk, maar de intellectuele bagage van een onderzoeker van het heelal is ontelbare malen groter dan de potentie van mijn grijze cellen. Ik mag dan wat van muziek en aanverwante onderwerpen weten en me niet te hoeven schamen voor mijn verstandelijke vermogens, aan een kosmoloog kan ik niet tippen. Des te knapper dus van de kosmoloog dat hij gedurende twee en een half uur zó over zijn vak kon vertellen dat ik hem kon volgen. Navertellen niet, volgen wel.

Thomas Hertog voerde het Zomeravondgesprek met Theo Maassen. De laatste stond er zo ongeveer in als ik en reageerde vanuit oprechte verwondering. Hertog aanhoorde hem aandachtig en nam zijn gesprekspartner stapje voor stapje mee het heelal in, via kometen en planeten, licht- en geluidsgolven richting oerknal en zwarte gaten. Gravitatietheorie, relativiteitstheorie en kwantummechanica kwamen langs alsof het niks was. Het leuke is dat het dat in zekere zin ook is, niks. Het is heel veel en niks tegelijkertijd. Heel veel, omdat het immense, (nog) niet te bevatten verschijnselen zijn waar de mens al sinds zijn bestaan zijn hoofd over breekt. Niks, omdat de conclusie van het gesprek was dat je, hoe dan ook, altijd weer bij de mens uit komt. Macro en micro lopen hand in hand. De mens, micro, doet verwoede pogingen om dat overweldigende macro te onderzoeken, maar kan dat alleen maar doen met datgene dat hem als mens is toebedeeld.

Het gesprek was een en al poëzie. Er kwam geen gedicht aan te pas, maar de taal, de toon, de gedrevenheid en het ontzag voor het wonder aan beide kanten van de tafel brachten schoonheid en glans. De stilte aan het einde, toen alles leek gezegd, was misschien nog wel het mooist. Het was, vrij naar de dichter Muus Jacobse: een stilte die een 'levenslang verhaal doet klaarzwijgen'.